

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਮਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਣਾਪ੍ਰਤਾਪ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1955 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 1102

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 439—ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਏ ਸੀਟੀ (IV ਦਾ 1953) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ —ਸੈਕਸ਼ਨ 66 — ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਕੀ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ— ਸੈਕਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਦਾ — ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227— ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ — ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਏ ਸੀਟੀ (1953 ਦਾ IV) — ਧਾਰਾ 42(1) ਅਤੇ 41 — ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ — ਪੰਚਾਇਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ-ਅਗਲੀ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ-ਸੈਕਸ਼ਨ 41, ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ-ਵਾਕਾਂਸ਼ "ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ" - ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ - ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਕੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦਾ XLV) — ਧਾਰਾ 447 — ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ — ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ, ਕਦੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ — ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ — ਕਿਸੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਅਰਥ, ਜਦੋਂ ਆਮ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।'

ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਨੂੰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 66 (1) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਅਤੇ ਐਵੀਡੈਂਸ ਏ ਸੀਟੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੰਚਾਇਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਜਾਂ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 40 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ।

ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42(1) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਰਾਬ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ" ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਲੰਬਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 447 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਹੀ ਹੱਕ ਦੇ ਸੱਚੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅਸਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਇਰਾਦਾ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਡਰਾਉਣਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨਾ। ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 447, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਆਮ ਉਸਾਰੀ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਹਾਰ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਮੁਲਤਾਨੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਬਾਲਾ, ਮਿਤੀ 18 ਜੁਲਾਈ, 1955, ਪੰਚਾਇਤ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਹਿਸੀਲ ਰੂਪੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਬਾਲਾ, ਮਿਤੀ 30 ਮਾਰਚ, 1955 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਮਿਤੀ 30 ਮਾਰਚ, 1955, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਸ਼ਮੇਅਰ ਚੰਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.- ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:-ਰਾਣਾ ਪ੍ਰਤਾਪ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਬੋਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਰੂਪੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਬਾਲਾ, ਨੇ 4 ਜੁਲਾਈ, 1951 ਨੂੰ ਉਪ-ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਰੂਪੜ ਦੀ ਧਾਰਾ 447 ਅਧੀਨ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪਿੰਡ ਬੋਲਾ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 1953 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਪੰਚ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਕੇਸ 10 ਜੂਨ 1954 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਪਿੰਡ ਬੋਲਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਰਸਤਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਲਿਨ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਐਸ. ਮੁਲਤਾਨੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਬਾਲਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਲ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਉਸ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੰਧ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ (ਮਹਨ ਸਿੰਘ) ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ

ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 439, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਢਲਾ ਵਿਰੋਧ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਹਰੇਕ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5)। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ [ਸੈਕਸ਼ਨ 40(2)] ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 66 (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪੰਚਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਸਿਵਾਏ। ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 439, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 439, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ (ਧਾਰਾ 65) ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਗਰਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ [ਸੈਕਸ਼ਨ 77(1)]। ਐਕਟ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 439 ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜੀਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 439 ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 439, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 439, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ ਹੈ (ਧਾਰਾ 65) ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਗਰਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ [ਸੈਕਸ਼ਨ 77(1)]। ਐਕਟ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 439 ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜੀਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਸ਼ੂਪਤੀ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ

ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 439 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਜਾਂ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਮੈਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਜਾਂ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹਨ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ ਐਸ ਦੁਆਬੀਆ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ (1) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਬੇਲਾ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ (2) ਇਹ ਕਿ ਪਿੰਡ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ, ਜਿਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਬੇਲਾ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਪਿੰਡ ਬੇਲਾ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਫਿਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੁੰਦਾ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਪੰਚ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ। 3 ਸਤੰਬਰ 1953 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਾ ਪਿੰਡ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 30 ਮਾਰਚ 1955 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਬਾਦਲਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42(1) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੋਵੇ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਲੋਕ ਸੇਵਕ" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੰਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਰਪੰਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਚ-ਸਰਪੰਚ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ 4 ਜੁਲਾਈ, 1951 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਬੇਲਾ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਏ ਸੀਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ ਪੰਚ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕੇਸ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਚ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿੱਚ ਬਲੈਕਰ, ਜੇ. ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 197, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲੈਕਰ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪੰਚ ਚੁਣਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42(1) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਹੋਵੇ। ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(1) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਲੋਕ ਸੇਵਕ" ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੰਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਰਪੰਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਚ-ਸਰਪੰਚ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ 4 ਜੁਲਾਈ, 1951 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਬੇਲਾ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਏ ਸੀਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ ਪੰਚ ਬਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕੇਸ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਚ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42(1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਵਿੱਚ ਬਲੈਕਰ, ਜੇ. ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 197, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲੈਕਰ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਥਿਤ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪੰਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਬਣਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਜੁਰਮ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 71 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਧਾਰਾ 42(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੰਚ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਦੂਜਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 49(1) ਪੰਚਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 179 ਤੋਂ 182 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 41 ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ;

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਦੀਵਾਨੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਧਾਰਾ 54 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

- (1) ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।
- (2) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਮਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਰਮਵਾਰ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 41 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 54 ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਾਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ 'ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ' ਦੀ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 74(1) ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਦੋਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ, ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਮਾਲੀਆ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“ਜੇਕਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਜਾਂ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਧਿਰ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਪੰਚਾਇਤ, ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਦਸ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਬਾਂਡ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਚਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕੇਸ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉਸੇ ਧਿਰ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅੱਗੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਤ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 179 ਅਤੇ 182 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 526 (1), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 526(1) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਭੁੱਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਇਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਬਦ "ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ" ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਅਤੇ 39 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ

ਦਾ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੁਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ "ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ" ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41 ਅਤੇ 74 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਪਦ ਦਾ ਆਮ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਅਰਥ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਅਤੇ 39 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਾਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਬਿਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 24, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ "ਇਸਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ" ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 526(1) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ (ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਬਨਾਮ ਬਾਲਕਿਸ਼ਨ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਲੇਮਾਨ, ਸੀ. ਜੇ. ਦੇ ਅੰਤਰ-ਆਲਿਆ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ) ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਹਾਂ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਧ ਉਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੜਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਰਸਤਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗ਼ੈਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਪਵੇ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸੜਕ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਵੀਜ਼ਨ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਰਸਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕੰਧ ਬਣਵਾਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 447 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 447, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸਹੀ ਹੱਕ ਦੇ ਸੱਚੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅਸਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਇਰਾਦਾ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਡਰਾਉਣਾ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 447 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ 30 ਮਾਰਚ, 1955 ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ 18 ਜੁਲਾਈ, 1955 ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਰੂਪੜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੀਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਓਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by: Vikas Nabh